13. 3. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Je společník v s.r.o. „uvězněn“ navěky?

V loňském roce se Nejvyšší soud České republiky v několika svých rozhodnutích vyjádřil k otázce, za jakých okolností je možné, aby soud zrušil účast společníka na společnosti. Úprava tohoto institutu je obsažena v § 148 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb. Sb., obchodní zákoník, v platném znění (dále jen „obchodní zákoník“). Podle tohoto ustanovení společník společnosti s ručením omezeným nemůže z této společnosti vystoupit, může se však (pokud se nejedná o společníka jediného) u soudu domáhat, aby tento jeho účast ve společnosti zrušil, nelze-li na něm spravedlivě požadovat, aby ve společnosti setrval.

Právě podmínky, za nichž nelze po společníkovi spravedlivě požadovat, aby ve společnosti setrval, byly předmětem výkladu Nejvyššího soudu. Již ve svých dřívějších rozhodnutích (např. 29 Odo 194/2004) zaujal Nejvyšší soud stanovisko, že tyto podmínky nejsou splněny v případě, že byl společník odvolán z funkce jednatele, ukončil pracovní poměr se společností, bezvýsledně nabídl svůj obchodní podíl ostatním společníkům k odkoupení nebo že vzhledem k výši obchodních podílů jednotlivých společníků nemůže nijak ovlivnit poměry ve společnosti.

V loňském roce mezi skutečnosti, které podle právního názoru Nejvyššího soudu nezakládají právo společníka na zrušení své účasti ve společnosti soudem, přibyly další dvě, a to: nepřekonatelné rozpory mezi společníky (29 Odo 389/2005) a podání trestního oznámení společností na společníka (29 Odo 789/2005).

V prvně uvedeném rozhodnutí Nejvyšší soud judikoval, že nepřekonatelné rozpory mezi společníky společnosti, které vedou k tomu, že společnost již nepodniká v žádném z oborů činnosti, pro které byla založena, nejsou důvodem pro zrušení účasti společníka ve společnosti, neboť v takovéto situaci je třeba volit takové řešení, při kterém bude zachováno rovné postavení všech společníků ve společnosti. Takovým ustanovením je od 1. ledna 2001 ustanovení § 68 odst. 6 písm. c) obchodního zákoníku o zrušení společnosti s likvidací na návrh státního orgánu nebo osoby, která osvědčí právní zájem. Takovou osobou bude bezesporu i společník společnosti.

Jedná se jistě o pragmatické řešení, když v případě, že je činnost společnosti zablokována neshodami společníků, je třeba řešit situaci takové společnosti jako celku a nikoliv jen situaci jednotlivého společníka rušením jeho účasti ve společnosti.

V druhém zmíněném rozhodnutí Nejvyšší soud konstatoval, že ani skutečnost, že společnost podala na svého společníka trestní oznámení, nezakládá sama o sobě důvod pro zrušení účasti společníka ve společnosti soudem. Takové oznámení může být dle Nejvyššího soudu v konkrétním případě jen výrazem toho, že statutární orgán vykonává svou působnost s péčí řádného hospodáře, jak mu ukládá zákon v ustanovení § 135 odst. 2 ve vazbě na ustanovení 194 odst. 5 obchodního zákoníku.

V souladu se svým výše uvedeným rozhodnutím Nejvyšší soud znovu konstatoval, že samotné narušení vztahů mezi společníky by u funkční společnosti nebylo důvodem pro ukončení účasti společníka ve společnosti.

Nejvyšší soud se také odvolal na právní názor, který již dříve vyjádřil v rozhodnutí 29 Cdo 2084/2000, v kterém vyložil, jaké skutečnosti musí soud vzít v úvahu při rozhodování o zrušení účasti

společníka ve společnosti. V tomto rozhodnutí Nejvyšší soud zaujal stanovisko, že ochrana poskytovaná podle ustanovení § 148 odst. 1 obchodního zákoníku nenáleží jenom společníkovi společnosti, jenž podal návrh na zrušení své účasti ve společnosti soudem, ale že je třeba, aby se vztahovala též na společnost a ostatní její společníky. V tomto směru musí soud zejména dbát, aby újma způsobená kterékoliv ze zúčastněných osob nebyla nepřiměřená, tj. aby důsledky zásahu do poměrů společnosti nebyly podstatně závažnější, než újma vzniklá navrhovateli, v případě zamítnutí návrhu na zrušení jeho účasti ve společnosti.

V intencích tohoto právního názoru se pohybuje odůvodnění obou výše uvedených loňských rozhodnutí Nejvyššího soudu. Při rozhodování o zrušení účasti společníka společnosti s ručením omezeným musí tedy soud zvažovat nejen zájmy společníka, ale též i zájmy dotčené společnosti. Výše uvedená rozhodnutí budou pro soud při této úvaze nadále důležitým vodítkem.

Zbyšek Kordač
WEINHOLD LEGAL

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Přechodná ustanovení novely stavebního zákona – co s vydaným závazným stanoviskem a JES?
- Prodej rodinné firmy: Co má být skutečně součástí transakce?
- Podíl před vznikem společnosti: k přípustnosti jeho převodu
- Byznys a paragrafy, díl 46.: Pravidlo podnikatelského úsudku: Jak rozhodovat bez zbytečného strachu z osobní odpovědnosti
- Bytová družstva
- Limity rozkazu k vyklizení: Skutečně pomůže rozhýbat trh s nájemním bydlením?
- Jak najít kupce pro svou firmu přes M&A poradce: na co si dát pozor ve smlouvě se zprostředkovatelem
- Nábor zaměstnanců přes agentury a M&A transakce: kde končí ochrana investice a začíná kartel
- Nové pojetí úvěruschopnosti spotřebitele?